

Youp van 't Hek
Ware woorden

2010

Uitgeverij Thomas Rap

Voor Debby

Waar voorwoord

De inflatie van de column. Elke wijsneus, kletsmaajoer, rondemiss, *tob*sporter en mislukte politicus heeft tegenwoordig een stukje in een krant of weekblad. Als lezer worstel je je door zijn, zogenaamd vrolijke gedachten. Niet om door te komen. Kruipend door het zompige lettergrepenmoeras smacht je naar het einde, de zouteloze clou, de uiteindelijk niet te harden pointe. Ondoenlijk. Het ergste zijn de door een ghostwriter bij elkaar geharkte gedachten van de ex-topvoetballer. Een aandoenlijke multimiljonair, die meestal zo dom is dat hij de namen van zijn vriendin en kinderen op zijn lijf heeft laten tatoeëren omdat hij ze niet kan onthouden. Misschien nog erger zijn de omroepmutsen, die stukjes vol kakelen over hun poes die zo eigenwijs is of de puberende dochter die om een scooter zeikt. Nee, in de wereld van de stukjesschrijvende BN'ers is het niet moeilijk om jaren achtereen als eerste te eindigen. Wekelijks tover ik bij mijn, o zo serieuze NRC-lezers, een glimlach om hun doorgaans verzuurde mondjes. De meeste van deze bejaarde abonnees vinden mij ei-

genlijk te grof, maar denken: hij heeft wél gelijk. Deze man schrijft ware woorden!

En dat zijn het ook. U treft in dit boekje weer juweeltje na juweeltje. Met de scherpe pen hak ik schitterende spaanders en weinige tegenstanders blijven heel op mijn meedogenloze hakblok. Liegende politici, opgeblazen tv-troelen, rovende bankdirecteuren en al die andere ijdeluiten worden gewassen en met een bot mes geschoren. Gefileerd is een beter woord in dit geval. Zoals het hoort. Er dient een verwrongen 'au' uit de huizen van mijn slachtoffers te galmen. Pas dan ben ik tevreden. Dol op reputatieschade!

Mijn hoeveelste boekje dit is? Geen idee. Wordt tijd dat ik het ga tatoeëren. Hoeveel er nog komen? Veel. Geen tijd om te stoppen. Het is mijn leven, mijn roeping. Hoe ik het zo lang volhoud? Kwestie van bescheidenheid. Dat zegt uw nederige dienaar

Youp van 't Hek

BN'er onder de scanner

Tokshow is een te eenvoudige woordspeling voor het kakelende kippenhok dat het televisieprogramma *De Tafel van Vijf* is, maar iets anders kan ik echt niet bedenken. Het is wel een schitterend tijdsbeeld. Televisie 2009. Vijf zichzelf serieus nemende dames zijn ingehuurd om dagelijks een uurlang iets te vinden. Van wat? De bosbranden in Californië of het wegglopen van Guusje in de Tweede Kamer, dat soort dingen. Wat hun deskundigheid is? Ze zijn vrouw. Dat is de babbelsbasis. Mondjes open, lucht laten trillen en uitzenden die handel. Het lijkt een geslaagde parodie van vijf comédiennes, die dit soort vrouwen oprecht haten. Maar dat is het niet. Of ik een advies heb voor dit debacle op *Net5*? Ik zou het geheel meer illustreren. Hoe? Dat de dames tijdens het babbelen iets nuttigs doen. Katja dopt boontjes, Daphne jast wat piepers, Hedy vouwt de was op, Aaf breidt sokjes voor de aanstaande baby en die volstrekt onbekende Nederlandse riste wat bessen. Dan hebben ze na het uurtje toch nog iets concreets in handen. Iets waar ze die avond wat aan hebben. Boon-

tjes, aardappelen, opgevouwen wasgoed, een babysokje en een bakje aalbessen. Mooi resultaat na een uurtje kreupel prietpraten. En een goede traditie wordt in ere gehouden. Zo zat half vrouwelijk Nederland twee eeuwen geleden ook aan de keukentafel van de boerderij. De mannen ploegden, melkten en hooiden buiten op het land, terwijl hun vrouwen wat roddelden bij de zacht knetterende houtkachel. Dat roddelen vonden die kerels niet erg, als er maar wel wat te eten op tafel stond als ze moe thuiskwamen. Of dat minimaal de boerenkiel gewassen was.

Als Aaf eenmaal die baby heeft, mag ze het kind wat mij betreft ook in beeld zogen. Gezellig. En dat de andere dames haar dan tussendoor wat adviezen geven. Niet alleen over het kolven van de moedermelk, maar ook over het nachtelijk huilen van de zuigeling, de kleur van de poep in de pamber en de onvermijdelijke buikkrampjes. Als het bij het commerciële *Net5* geen kijkers trekt dan neemt de nationale dementen-omroep *MAX* het graag over. Alleen krijg je dan wel om de twee dagen die ijdele voorzitter Jan Slagter mee aan tafel. Wat wil die man graag in beeld!

Afgelopen week werd ik overigens heel vrolijk van een melige studentengrap. Een zogenaamde televisieproducent mailde mij met de vraag of ik mee wilde doen aan het medische televisieprogramma *Naar de Kliniek* op *RTL 4*. Het ging om het onderdeel *Een BN'er onder de scanner!* Mooie *Jiskefet*-achtige titel. Het idee was om een ijdele en populaire kneus, die zelf denkt dat hij

redelijk gezond is, onder een scanner te leggen en dat de kijkers dan samen met de dokters zien dat hij of zij een vrolijke hersentumor of niet vermoede galstenen heeft. Fijn idee dat iemand in Emmeloord eerder dan jijzelf ziet dat je blozende endeldarmpoliepen uitbundig bloeien rond je uitgeleefde anus. Ik heb mijn medewerking onmiddellijk toegezegd. Lijkt me zo leuk om mijn voetschimmel aan het volk te tonen. Ik belde het bijgevoegde telefoonnummer om te zien wie van mijn vrienden mij in de maling probeerde te nemen en kwam in contact met een alleraardigste televisiemevrouw, die mij uitlegde dat het absoluut geen grap was en dat het programma al jaren bestaat. Het was dus echt. Er gaan BN'ers met een cameraploeg naar de dokter. Je hoeft in elk geval niet uit te leggen hoe ziek je bent.

Maar het vrolijkst werd ik van het satirische filmpje waarin een aantal mensen zogenaamd toekeek hoe een oude man, die in Hoofddorp met zijn auto in de sloot was beland, verdronk. Beter dan Koot & Bie ooit. Onbedaarlijk geestig. De auto had een gefingeerde aanrijding met een politieauto gehad en lag op zijn kop in het water. Een man filmt de auto, terwijl de rest zich oprecht afvraagt waarom niemand iets doet. Uiteindelijk verzuipt de bejaarde bestuurder. Satire van de allerhoogste orde. Een diepe buiging voor de makers van dit briljante *YouTube*-filmpje.

Verkeersknikers

Volgens mij werkt Nederland aan de weg. Welke weg? Elke weg. Waar ik rij, loop of fiets zijn wegomleggingen en schuiven mannen met zand. Er komen tunnels, viaducten, bredere snelwegen en bruggen. Het hele land gaat op de schop. En niet alleen het land, ook de dorpen en steden worden aangepakt. Elke kruising wordt een rotonde, fietspaden worden verbreed of juist versmald, rioleringen worden vernieuwd, glasvezelkabels worden getrokken en waar geen parkeerhavens waren, worden parkeerhavens gemaakt. Waar wel parkeerhavens waren, worden ze overigens weggehaald. Braaf volg ik alle omleidingen. Eerst de A, later de B en zo tuf ik regelmatig het hele alfabet af. In Hilversum moest ik onlangs drie keer tanken om van de ene kant naar de andere kant van het dorp te komen. Dat hun burgemeester zijn vak in Amsterdam geleerd heeft mag duidelijk zijn. Daar is het trouwens veruit het ergst. Op onze Amsterdamse zender AT5 is al een aantal jaren een soort weervrouw die braaf vertelt waar je de komende week absoluut niet door kunt. Dit programma

wordt steeds langer en men overweegt om de boel om te draaien. Dat ze gaat vertellen waar wij Amsterdammers nog wel kunnen rijden.

Ik heb besloten om me niet meer te ergeren. Wil ik vanuit mijn huis in het Amsterdamse centrum naar Utrecht, dan rijd ik via de Afsluitdijk. Het is wel om, maar veruit de snelste route. In de laatste twee maanden heb ik drie tomtoms weg moeten gooien. Allemaal doorgebrand. Bij alle drie waren de laatste woorden: 'Blijf de komende veertien dagen op deze rotonde of ga naar een spoorwegovergang en verdwijn met mij onder een intercity!' De stem was hees en wanhopig.

Er is wel iets veranderd. Vroeger stond er bij wegwerkzaamheden een stevig hek, zodat je er niet door kon of een overduidelijk bord dat vertelde waar je heen moest. Die zijn er nog steeds, alleen staan er nu twee verkeersregelaars voor. Hele droeve mannen of vrouwen staan daar te staan. Heb je een vraag dan kun je die stellen, maar in honderd van de honderd gevallen is dat absoluut niet nodig. Niemand vraagt ze dan ook iets. Dus staan ze daar maar in hun fel gekleurde hesjes met op hun rug heel groot het woord VERKEERSREGELAAR. Soms kwaken ze wat in een walkietalkie, maar dat is meer voor de sier. Ze staren vooral desolaat voor zich uit. Af en toe helpen ze een handje. Laatst kwam ik aanfietsen op een punt waar een Amsterdamse straat overging in een soort Sahara en een verkeersregelaar zei ongevraagd: 'U kunt beter afstappen!' Ik was zo blij met dit advies. En het leukste vond ik dat de

ander er bij knikte. Zo'n bevestigende blik van: mijn collega heeft gelijk. Ik vroeg me af of ze om de paar uur van functie wisselen. Dus dat de prater dan gaat knikken en de knikker praten.

Nu ik weer op tournee ben, tuf ik door het hele land en tel ik dagelijks duizenden verkeersregelaars. Mensen die volledig voor joker bij een hek en een paar borden staan. Ze genieten van het zonnetje, kauwen hun kauwgumpje en ijsberen zo nu en dan een stukje.

Of ik ze weg wil hebben? Absoluut niet. Wie ben ik om die mensen hun baantje af te pakken? Ik vind het alleen een beetje tragisch. Dat een land zijn werklozen zo nadrukkelijk neerzet. Al die lieverds aan de rand van die woestijnen. Daarbij zijn ze ook nog in van die opvallende fluorescerende hesjes gestopt. En als ze nou nog op een tuinstoeltje mochten zitten. Nee, ze moeten staan. Staan en kijken. Kijken naar niets. En af en toe knikken. Gewoon openlijk niks doen is zo vernederend. Dat kun je toch veel beter thuis doen?

Ik hoop zo dat ze al een beroepsvereniging hebben. En een website. Een eigen website! En eens per jaar een feestavond. In de RA1. Een paar duizend dansende verkeersregelaars op de muziek van Nick & Simon. Mooie radeloze eenvoud. Als dit geen poëzie is...

Journalverbijstering

Zes rechters hebben die honkbalknuppelaar en vrouwenbrandmerker op verlof gestuurd. Zes! Dus niet een of andere dronken, seniele, demente ouwe gek die een paar minuten van zijn pensioen verwijderd was en de dossiers al een tijdje niet meer inkeek. Nee, zes. Zes juristen! Afgestudeerde mannen en vrouwen, die met hun toga's midden in de maatschappij staan. Hebben ze erover vergaderd? Wisselden ze mailtjes uit? Hoe zijn ze tot deze wijze beslissing gekomen? Het OM heeft ze meer dan eens gewaarschuwd. Er zitten miljoenen euro's in het onderzoek naar deze levensgevaarlijke man. Soms ben ik na een journaal zo verbijsterd dat ik echt naar de herhaling moet kijken om zeker te weten dat ik het allemaal goed gehoord en gezien heb.

Natuurlijk zijn rechters ook mensen en mensen maken fouten, maar daarom nemen ze dit soort belangrijke beslissingen toch met zijn zessen? Ze gaan toch niet over een uurtje ijs?

Heb last van journaalverbijstering. Dat je je ogen niet gelooft. En je oren helemaal niet. Voorbeeld? Miljard

mensen lijden honger, vertelt de journaallezer en toont vlak daarna boze Belgische boeren die drie miljoen liter melk over Gods akker laten lopen. Hoeveel liter? Drie miljoen! Protestactie. Natuurlijk kunnen de Belgische boeren het niet helpen dat een miljard mensen last hebben van rommelmagen en moeten ze opkomen voor hun eigen belang, maar soms komt het allemaal nogal wrang over. Drie miljoen liter is de dagopbrengst van alle koetjes in Wallonië.

Nog een voorbeeld? Het is een aantal ordinaire Rollexen gelukt om het geld van Meeuwis en Borsato erdoorheen te jagen. Dat is heel knap. Die jongens komen ongetwijfeld in het *Guinness Book of Records*. Deze prestatie grenst aan het onmogelijke. Hoeveel geld moet dat wel niet zijn? We hebben in ons land nooit succesvoller artiesten dan Guus en Marco gehad. Hele stadions zongen en deinden avond aan avond met deze mannen mee. Miljoenen cd's gingen over de toonbank. Zoveel geld krijg je niet op in een mensenleven. En toch is het deze managers gelukt.

Als je de geschiedenis van ene Unico Glorie kent, een van deze gewiekste managers van Veronica, Adam Curry, Endemol, HMG, seksindustriële en belspelletjesoplichter, dan ben je niet verbaasd dat-ie sjoemelt met failliete vennootschappen. Deze gozer krijgt zelfs van Arnhemse rechters nog geen halfuur verlof. Op televisie meldde hij nog hoe erg hij het vond. Het kwam door de recessie! Nog gevoel voor humor ook. En als ik Ajax was, zou ik de nieuwe directeur Rik van den Boog

ook maar een beetje extra controleren. Die cowboy zit namelijk ook in het complot. Ik zou hem niet met het geld van volle stadions om laten gaan. Laat staan met de miljoenen die Suarez binnenkort opbrengt.

Mijn mooiste journaalverbijstering was de aandacht voor de kopvoddentaks van Geert, de Gordon van ons parlement. Zo geestig om te zien hoe de Kamer op hem reageert. Volgens mij lacht die gozer zich drie slagen in de rondte. Ik deed in mijn puberteit op de middelbare school niet anders: de leraren stangen en zeker weten dat ze er met open ogen in zouden tuinen. Verder heb ik met verbazing naar de bazelende Jan Peter gekeken. Wat is er met hem? Of hij heeft een heftige buitenechtelijke relatie met Arie Boomsma en geen idee hoe hij dat aan zijn achterban duidelijk moet maken, of hij zit met zijn hoofd al hoog en breed in Brussel. Maar er is iets. Hij was er duidelijk niet bij. Wel leuk dat je, als hij in beeld was, ook kon genieten van Guusje ter Horst. Ik kan dus niet meer naar haar kijken zonder aan dat bonnetje van die twee haringen te denken. Ten eerste heeft ze aan die visman dat bonnetje gevraagd en ten tweede heeft ze het in de schoenendoos met declaraties gestopt. Wat zal die doos gemeurd hebben. Maar Hollandser kan een minister nooit meer worden. Een schaamteloos bonnetje voor twee haringen! Als ik Marco en Guus was, wist ik het wel: Guusje met onmiddellijke ingang als nieuwe manager!

Kopvoddentaxi

Het is druk in de bar. Druk en gezellig. Op de hoek zit een dronken piloot te pochen over vroeger. Zijn vluchtjes boven zee. Politieke tegenstanders werden zonder pardon en parachute vanuit zijn vliegtuig de zee ingeflikkerd. Maar wel verdoofd. Dat was dan wel weer aardig. Zijn collega's zitten met open mond naar hem te luisteren. Een aangeschoten stewardess zegt dat het verhaal niet nieuw is. Dit vertelt hij al jaren. Iedereen binnen de luchtvaartmaatschappij weet het. Of ze hem niet moet aangeven?

'Ik ben geen dwaze moeder,' zegt ze lodderig en doet voor de grap een servet om haar hoofd. Het gezelschap lacht en de piloot steekt zijn duim op. Dit is wel heel ad rem en geestig.

Of dat kopvod van dat geblondeerde hoofd kan. Het rechtse Kamerlid aan de andere kant van de bar schreeuwt het iets te hard naar de stewardess. Hij herhaalt het woordje kopvod nog zeker drie keer, waarna het gezelschap zegt dat ze hem herkend hebben.

'Daarom applaudisseren jullie passagiers altijd na de

landing. Blij dat ze veilig op de grond zijn!’ brult hij door de bar. Het rechtse Kamerlid moet er zelf erg om lachen. Hij maakt ze ook nog uit voor vlieg-tuig en legt de woordspeling uit aan de barkeeper. Deze wil hem overigens niet meer schenken. Ten eerste is het de hoogste tijd en daarbij komt nog dat het rechtse Kamerlid overvol zit

‘Ik bepaal zelf wel hoe laat het is en of ik vol zit, weet jij niet. Nederland is vol, ik niet!’ Hij wendt zich tot de man naast hem in wie hij een succesvolle zanger herkent.

‘U bent toch van *Dromen zijn bedrog, Vandaag is rood en Ik ben binnen?*’ Het rechtse Kamerlid moet hard lachen, omdat hij weet dat de zanger financieel in zwaar weer zit. Het zijn inderdaad opmerkelijke titels van zijn hitjes. Het Kamerlid biedt de zanger een drankje aan, maar de barkeeper zegt dat hij gaat sluiten. De laatste ronde is geweest.

Het rechtse Kamerlid zegt dat de barkeeper zijn muil moet houden en meldt ook nog dat als hij niet tapt dat hij dat dan zelf zal komen doen. ‘Ik ben gespecialiseerd in kopstoten’

Hij is de enige die lacht en jij brult naar de piloot of die na zijn pensioen niet een vluchtje boven de Noordzee wil maken.

‘Ik heb een leuk lijstje passagiers voor je: Femke, Hamertje, Agnes van Kant! Kunnen zo onverdoofd naar de bodem!’ De piloot lacht, net als de rest van zijn gezelschap. De stewardess heeft nog steeds het dwaze-

moederdoekje om. Het rechtse Kamerlid vraagt of de piloot en zijn zweefteven nog wat moeten drinken en hij legt aan de barkeeper uit hoe geestig het is om stewardessen zweefteven te noemen. De barkeeper maakt het gezelschap duidelijk dat het nu echt klaar is.

‘Als ik in de regering zit – en als het aan het volk ligt, duurt dat niet lang meer – dan gaan alle kroegen vierentwintig uur open. En als een kroegbaas wil sluiten dan geeft die piloot daar je een enkele reis zeebodem!’ schreeuwt het rechtse Kamerlid. Behalve de failliete zanger moet iedereen hard lachen. Het rechtse Kamerlid vraagt cynisch of de zanger wat te vieren heeft en deze vertelt dat zijn film ingezonden wordt voor een Oscar. Volgens het rechtse Kamerlid moet daar op gedronken worden. De barkeeper zucht en kijkt alleen maar. Dit pikt het rechtse Kamerlid niet en voor hij het weet staat hij achter de bar. De dwaze moeder geeft even later haar hoofddoekje aan de barkeeper zodat hij zijn bloedlip kan stelpen. De failliete zanger vraagt of hij het voor één keer op mag schrijven. Hij wil wel zes bonnetjes omdat hij meerdere bv’s heeft.

‘Het voordeel van vliegen is dat je in de lucht nooit wordt aangehouden,’ grapt de piloot, die voorstelt te gaan lopen naar de taxistandplaats. Buiten op de stoep wacht Guusje. Of ze toch nog even willen blazen.